

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

ראובן רוזנפלדר: דברים לפני תפילת נעילה – יום כיפור תשע"א

בעוד שעה קלה נתפלל את תפילת נעילה של יום הכיפורים תשע"א. רק פעמיים בשנה מתמלא בניין קהילת מבקשי דרך מפה אל פה ממש: לתפילת כל נדרי ולתפילת נעילה. מה מושך קהל כה רחב לחבור יחד תחת קורת הגג הזה? דומה כי הדבר ברור לגבי "כל נדרי", אותו טכסט ייחודי, אפוף הוד, הנאמר כאשר כל ספרי התורה של הקהילה נישאים מארון הקודש אל תיבת שליח הציבור. במעמד זה נפתח יום הכיפורים, אליו חש חלק גדול בציבור הישראלי כולל חילונים יחס מיוחד ולא-שגרת.

אבל מה מחזיר את הקהל הרב לבית הכנסת יממה אחת אחר כך? נראה לי ששני משפטים קצרים - מילים ספורות - הנאמרים רק בחזרת שליח הציבור בתפילת נעילה, נותנים בידינו מפתח להבנת התופעה.

פתח לנו שער, בעת נעילת שער, כי פנה יום.

היום יפנה, השמש יבוא ויפנה, נבואה שערך.

יש במילים בהירות אלו צירוף נפלא של הפיזי, הנראה, הגלוי לעיין - עם הנסתר, הלא-מוחשי, שמהותו היא כמיהה רגשית, כמיהה רוחנית. צירוף זה מהלך עלינו כעין קסם, השמש השוקעת והשער העומד להינעל, וזו זו השעה לבוא בו. אישית, אני נוטה במשך התפילה להעיף מבט לאחור מדי פעם, אל חלונות הבניין הפונים מערבה, כדי לאמוד את התקדמותה של השמש לקראת השקיעה, בעוד היא צובעת את השמיים בצבעי וורוד-כתום. ברגעים אלה העולם הפיזי מתאחד עם העולם הרוחני. וברגעים אלה משמעות הנאמר בתפילה שונה בתכלית ממשמעות הנאמר בספר קוהלת.

קוהלת בפרק הראשון מתאר את המחזוריות האוניברסלית, האין-סופית, השולטת ביקום:

דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת. וזרח השמש ובא השמש,

ואל מקומו שואף, זורח הוא שם.

מוסיף המחבר ואומר ש"כל הדברים יגעים", מעין איפיון של המחזוריות הקוסמית.

כאן באולם בית הכנסת אנו אכן יגעים - מן הצום המחמיר ומן התפילות המתארכות, אך זו עייפות פיזית. כשאנו אומרים "כי פנה יום... נבואה שערך" - זו שעה של התעלות רוח, ושקיעת השמש בסיום יום הכיפורים מתייחדת לה בין השקיעות האחרות בשנה היהודית.

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

היא מייחדת את הקולקטיב היהודי מבין הקולקטיבים האחרים בעולמו של הקדוש ברוך הוא, בירושלים ובכל מקום על פני כדור הארץ בו מתכנס קהל יהודי.

ובאשר לשער: מתחילה תיקנו אנשי כנסת הגדולה להתפלל תפילת נעילה בעת שנעלו שערי ההיכל בבית המקדש, כדי שיתקבלו הקרבנות ועבודת המקדש לרצון. אחרי חורבן בית שני, תיקנו במקום נעילת שערי ההיכל – נעילת שערי שמייים, לפני שקיעת החמה. לכן בנעילה אנו אומרים "להיחתם בספר החיים", במקום "להיכתב בספר החיים" שבתפילות הקודמות לה. ויש משהו בטכסט של נעילה, בעיקר בקטע המרכזי הנקרא וידוי, שהוא שונה מדברי הוידוי שנאמרו קודם, - יותר לירי, מרוכך, עוסק יותר במהות התשובה, ופחות בפירוט החטאים.

ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו... שנאמר: דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב... ונאמר: יעזוב רשע דרכו ואיש עוון מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו... חי אני נאום ה' אלוהים, אם אחפוץ במות הרשע, כי אם בשוב רשע מדרכו וחייה...

בעיתון "הארץ" קראתי לפני ימים מספר התייחסות יפה של הרב מאיר אזרי, העומד בראש המרכז הרפורמי בית דניאל בתל אביב, במגמה זו של קבלה והתפייסות. לאבחנה המוכרת בין חטאים שבין אדם למקום לבין כאלה שבין אדם לחברו, מוסיף אזרי מימד חדש.

"אני מציע לשים את הדגש במקום אחר: חטאים שבין אדם לעצמו... צריך לבקש סליחה מעצמנו. לא רק מהחבר, מהמנהל או מהשכן. יש משהו באופי הישראלי המקשה עלינו להכיר בחולשה ובכישלון שלנו. מין שריון שגורם לנו לחשוב שאנחנו תמיד צודקים ולא צריכים לקחת אחריות. תקופת השנה הזו נמסה להפוך אותנו לרכים יותר. קשובים יותר. גם לקושי של האחר, אבל גם לעצמנו."

בין אם אתה מאמין שיש ספר גדול בשמייים הנחתם בשעה זו, ושיש שם למעלה שער העומד להיסגר, או שאינך משוכנע בכך – הרי שכל אחד מאיתנו מגיב רגשית לסמלים הללו, – "כי פנה יום", ועם פנייתו מצפה לנו שנה חדשה, ומי ייתן שתהיה באמת שנה שתביא לנו אושר, סיפוק ושלוש.